

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 330/2024 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om kvaliteten på og tilgængeligheden af sundhedspleje for beboere

Til riksdagens talman

I det syfte som angives i 27 § i riksdagens arbejdsordning har Ni, Ærde talman, til den minister som sagen gælder oversendt følgende skriftlige spørgsmål SS 330/2024 rd underskrevet af riksdagsmedlemmet Terhi Koulumies /saml .fl.:

Vad gør regeringen for at sikre at beboere får passende og tilstrækkelig sundhedspleje på kasernerne og

at beboere som er meget syge skal eksempelvis tillades blive hjemme hos sine forældre?

Som svar på dette spørgsmål anfører jeg følgende:

Forsvarsmagten har i flere år forberedt sig på epidemier og håndteringen af dem. Under coronapandemin lærte man sig gode sundheds- og sygeplejerutiner for at forhindre spredning af virus-sygdomme på kasernerne, og rutinerne anvendes nu også mod adenovirusepidemien.

Forsvarsmagten har opdateret sit udvalg af sundheds- og sundhedsbeskyttelsesforanstaltninger ved epidemier. Forsvarsmagten har indført effektivere foranstaltninger mod adenovirus og for sikkerhed i samarbejde med den civile sundheds- og sygepleje af personalestyrken på sundhedsstationerne på de drabbede kaserner. Beboere som indlægges under permission eller ledighed kan efter den civile sundheds- og sygeplejes vurdering også henvises til at blive hjemme under sygdomstiden.

Adenovirusudbruddet inden for Forsvarsmagten år 2024 har været exceptionelt sammenlignet med tidligere år. Sygdommen med meget stærke symptomer har hovedsageligt årsag adenovirus type 7, som ikke har spredt sig til det omgivende samfund i samme udstrækning. Denne type af adenovirus har vist sig sprede sig særligt let på kaserner. Inkubationstiden har anslået være op til 14 dage og symptomerne varer normalt i drygt 7 dage, hvilket gør det sværere at begrænse smittespredningen. Af disse grunde vaccinerer blandt andet USA de som indleder militærtjenesten mod adenovirus type 4 og 7. Vaccinet anvendes ikke i Finland og det har ikke godkendelse til brug i Europa.

Institutet for sundhed og velfærd har udtalt principperne for anvendelse af adenovirusvaccinet. Institutet gav den 15 augusti 2024 et udtalelse om adenovirusvaccinets effekt, sikkerhed, tilgængelighed

och användbarhet. Försvarmakten undersöker för närvarande möjligheten att börja vaccinera mot adenovirus.

Försvarmakten samarbetar regelbundet med social- och hälsovårdsministeriet (SHM), Institutet för hälsa och välfärd (THL) och välfärdsområdena (VFO) för att kontrollera och övervaka adenovirusläget och upprätthålla en samlad lägesbild.

Som svar på frågan ”Vad gör regeringen för att se till att beväringar får lämplig och tillräcklig hälsovård på garnisonerna och att beväringar som är mycket sjuka ska till exempel lättare tillåtas stanna hemma hos sina föräldrar?” kan det noteras att vid en epidemi ser Försvarmakten i samarbete med den civila hälso- och sjukvården till att det finns tillräckligt med vårdpersonal för att säkerställa vårdbedömningen och tillgången till vård för dem som är sjuka.

De exceptionella utbrotten av adenovirusinfektioner har orsakat rusning på garnisonernas hälsostationer. Centret för militärmedicin har tilldelat extra personal till hälsostationerna på de garnisoner som drabbats av epidemin, vilket har underlättat tillgången till mottagningarna. Sjuksköterskorna på garnisonerna gör en bedömning av vårdbehovet och hänvisar beväringar till läkarvård i prioriteringsordning beroende på hur akut deras tillstånd är. Det går ändå inte att helt utesluta felaktiga bedömningar av vårdbehovet. En del av de insjuknade med adenovirus drabbas av en allvarlig form av sjukdomen, och det går inte att helt undvika allvarliga symtom eller komplikationer vid sjukdomen.

De normala resurserna för Försvarmaktens medicinalvård är dimensionerade för lagstadgad sjukvård för beväringarna och företagshälsovård för personalen. Personalstyrkan är inte dimensionerad för att klara av helt avvikande situationer. Hälso- och sjukvårdspersonalen i Försvarmaktens reserv används, precis som den övriga reserven, endast vid höjning av beredskapen.

Om det finns ett behov av att höja Försvarmaktens egen normala medicinalvård med tanke på akuta epidemisituationer, såsom adenovirusepidemin, bör en ökning av vårdkapaciteten övervägas. För närvarande har Försvarmakten det lika svårt att rekrytera vårdpersonal som de övriga sektorerna inom den offentliga primärvården. Det pågår en bedömning av åtgärder för att förbättra rekryteringen av läkare till Försvarmakten i syfte att förbättra läkarsituationen på hälsostationerna. Enligt en granskning våren 2024 var endast 51 procent (20/39) av läkartjänsterna vid Försvarmaktens hälsostationer permanent tillsatta.

För att trygga den militära hälso- och sjukvårdens bärförmåga, till exempel vid omfattande epidemier, måste det säkerställas att även Försvarmakten är en konkurrenskraftig arbetsgivare för hälso- och sjukvårdspersonal jämfört med andra arbetsplatser inom den civila offentliga hälso- och sjukvården.

Som svar på frågan ”Vad gör regeringen för att se till att beväringar får lämplig och tillräcklig hälsovård på garnisonerna och att beväringar som är mycket sjuka ska till exempel lättare tillåtas stanna hemma hos sina föräldrar?” kan det noteras att beväringar och kvinnor som gör frivillig militärtjänst omfattas av Försvarmaktens särskilda aktsamhetsplikt samt hälso- och sjukvård. Försvarmaktens sjukvårdspersonal kan förordna en beväring till hemvård under en viss tid, om beväringen genom hemvård antas återfå sin tjänstduglighet bättre än genom att tjänstgöra med tjänstelättnader.

En liten del av dem som smittas med adenovirus drabbas av den allvarliga sjukdomsformen, som ibland kan kräva sjukhusvård även för personer med god grundhälsa. En del beväringar har vårdats på sjukhus för sjukdomen och enstaka personer har behövt intensivvård. Försvarmakten har på alla sätt försökt förhindra att sjukdomen sprids från de värnpliktiga till deras familjer, där det kan finnas personer med någon underliggande sjukdom. Därför har beväringar som insjuknat i regel inte fått permission eller tillåtits åka hem för vård, utan de har stannat på garnisonen för att vila. Att beväringarna ges tillräckliga tjänstelättnader för att säkerställa att de vilar ses också som en prioritet inom Försvarmakten.

För att begränsa kontakterna vid en allvarlig epidemi kan beväringar med infektionssymtom som insjuknat under permission och ledighet framöver utifrån lokal bedömning beordras att stanna hemma. Härvid betonas att den insjuknade handlar ansvarsfullt och med hänsyn till hälsosäkerheten för att undvika smittspridning från beväringarna till deras familjer.

Helsingfors 8.10.2024

Försvarsminister Antti Häkkinen